

M.A. (SANSKRIT) Semester - 4 (CBCS) Examination
August/September -2020 [NEW COURSE]
Bramhasutra Shreebhashy (Elective-5)
ECT-05(B)

Time: 2:00 Hours

Marks: 56

Instructions:

1. Figures to the right indicate marks.
2. There are five questions in the question paper.
3. Answer any four of the following questions.

- પ્રશ્ન-૧ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પરિચ્છેદોનો અનુવાદ કરો. (૧૪)
- Que-1 Translate any two paragraphs from the following. (14)
- (૧) સર્વે કિં સ વ્યાપારો, નિર્વ્યાપારો વા। અશરીરત્વાદેવ – ન સપાર:। નાપિ નિર્વ્યાપાર: કાર્ય કરોતિ – મુકાલવત્। કાર્યજગદિચ્છામામવ્યાપાર કર્તુકામિત્યુચ્યમાને પક્ષસ્યાપ્રસિદ્ધ વિર્ષશણત્વં, દૃષ્ટાંતસ્ય ચ સાધ્યહીનતા અતોદર્શના નુગુણ યેનેશ્વરાનુમાનં દર્શતનાનુગુણવ્યય રાહતમિતિ શાસ્ત્રૈક પ્રમાણક: પરબ્રહ્મભૂત: સર્વેશ્વર: પુરુષોત્તમ:। શાસ્ત્રે સકલેતર પ્રમાણપરિદૃષ્ટ – સમસ્તવસ્તુવિસજાતીયં સાર્વસ્ય સત્ય સંકલ્પત્વાદિમિશ્રાનવેધિકાતિશયાં પરિમિતોદારગુણસાગરં નિખિલ હેયં પ્રત્યનીક સ્વરૂપં પ્રતિપાદયતીતિ – ન પ્રમાણાન્તરાવ સિતવસ્તુ સાધર્મ્યષ્યુક્ત – ક્તદોષગન્ધપ્રસન્ન:।
- (૨) અપિ ચ – કિમીશ્વર: સ શરીરોડશરીરો વા કાર્ય કરોતિ, ન તાવદશરીર: અશરીરસ્ય કર્તુત્વાનુપલબ્ધે:। માનસાન્યપિ કાર્યાણિ સશરીરસ્યૈવ ભવન્તિ; મનસો નિષ્યત્વે ડટ્યશરીરેષુ મુક્તેષુ તત્કાર્યાદર્શનાત્। નાપિ સશરીર: વિકલ્પા સહત્વાત્। તચ્છરીરં કિં નિત્યં ઉતાનિત્યમ્। ન તાવન્નિત્યં, સાવયવસ્ય તસ્ય નિત્યત્વે – જગતોડપિ નિત્યત્વાવિરોધાદીશ્વરાસિદ્ધૈ:। નાટ્યનિત્યમ; તદ્વ્યતિરિક્તસ્ય તચ્છરીરહેતોસ્તદાનીમભાવાત્। સ્વયમેવ હેતુરિતિ – ચેત્ર; અશરીરસ્ય તદયોગાત્। અન્યેન શરીરેણ સશરીર ઇતિ ચેત્ર; અનવસ્થનાત્।
- (૩) માનસ: સઙ્કલ્પ: સશરીરસ્યૈવ: સશરીરસ્યૈવ સમનસ્કત્વાદિતિ ચૈત્ર: મનસો નિત્યત્વેન દેહાગમેડપિ મનસ: સદ્ભાવેનાનૈકાન્તિકત્વાત્। અતો વિચિત્રાવયવસન્નિવેશવિશેષ તનુભુવનાદિ કાર્યનિર્માણે – ચતુરોડચિન્ત્યાપરિમિતજ્ઞાન શક્ત્યૈશ્વર્યોડશરી ર:। સઙ્કલ્પમાત્રસાધન – પરિનિષ્પન્નાનન્તવિસ્તાર વિચિત્રરચનપ્રયજ્ઞ: પુરુષવિશેષ ઈશ્વરોડનુમાનેન સિધ્ધિતિ, અત: પ્રમાણાન્તરાવસેયત્વાદ બ્રહ્મણ: નૈતચ્ચાક્યં બ્રહ્મ પ્રતિપાદયતિ।
- (૪) અપિ ચ સર્વેષાં કાર્યાણાં, શરીરાદીનાં ચ સત્વાધિ – ગુણકાર્યરૂપ સુખાદ્યન્વયદર્શનિન સત્વાદિમૂલત્વમવશ્યમાશ્રયણીયમ્। કાર્યવૈચિત્ર્યહેતુભૂતા: કારણગતા વિશેષા: સત્વાદય:, તેષાં કાર્યાણાં તન્મૂલત્વાપાદનં તદ્યક્તપુરીષાન્ત: કરણવિકારદ્વારેણ, પુરુષસ્ય ચ તદ્યોગ: કર્મમૂલ ઇતિ કાર્યવિશેષારમ્ભાયૈવ જ્ઞાનશક્તિવત્કર્તુ: કર્મસમ્બન્ધ: કાર્યહેતુત્વેનૈવાવશ્યા શ્રયણીય:, જ્ઞાન શક્તિવૈચિત્ર્યસ્ય ચ કર્મમૂલત્વાત્। ઇચ્છાયા: કાર્યારમ્ભહેતુત્વેડપિ વિશયવિશેષિતાયાસ્તસ્યા: સત્યાદિમૂલત્વેન કર્મ સમ્બન્ધોડવર્જનીય:।
- પ્રશ્ન-૨ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પરિચ્છેદોનો અનુવાદ કરો. (૧૪)
- Que-2 Translate any two paragraphs from the following: (14)
- (૧) તત્ર પરતિપદ્યતે – તતુ સમન્વયાદિતિ। સમન્વય: સમ્યગત્વય: પુરુષાર્થ તયાન્વય ઇત્યર્થ:। પરમપુરુષાર્થભૂતસ્થાનવધિકાતિશયા – નન્દસ્વરૂપસ્ય બ્રહ્મણોડભિધેયતયાન્વયા તચ્છાસ્ત્ર પ્રમાણકત્વં સિધ્ધત્વે ત્યર્થ:। નિરસ્તનિખિલદોષગન્ધ નિરતિશયા નન્દસ્વરૂપતયા પરમપ્રાપ્યં બ્રહ્મ બોધયન્વેદાન્તવાક્યગણ: પ્રવૃત્તિનિવૃત્તિપરતા વિરહાન્ન પ્રયોજનપર્યવસાચીતિ બુવાણોરાજકુલ વાસિન: પુરુષસ્ય કૌલેય કકુલાનનુપ્રવેશેન પ્રયોજન શૂન્યતાં બૂતે।
- (૨) ન ચૈતાવતા શાસ્ત્રસ્ય નિર્વિષયત્વમ્ : અવિદ્યાપરિકલ્પિત ભેદનિવૃત્તિ પરત્વાંચ્છાસ્ત્રસ્ય। ન હીર્દતયા બ્રહ્મ વિષયીકરોતિ શાસ્ત્રમ, અપિ ત્વવિષયં પ્રત્યગાત્મસ્વરૂપં પ્રતિપાદયદવિદ્યાકલ્પિત જ્ઞાતૃજ્ઞેયવિભાગં નિવદર્તયતિ। તથા ચ શાસ્ત્રં – ‘ન દૃષ્ટેર્દૃષ્ટારં પશ્યે:, ન મતે:’ (બૃ.૩/૪/૨) ઇત્યેવમાદિ ન ચ જ્ઞાનાદેવ બન્ધનિવૃત્તિરિતિ શ્રવણાદિવિધ્યાનર્થક્યમ; સ્વભાવપ્રવૃત્ત સકલૈતર વિકલ્પવિમુક્તીકરણદ્વારેણ વાક્યાર્થ ગતિહેતુત્વા તેષામ્।

- (૩) એતદુક્તં ભવતિ – અનાધિકર્મરૂપાવિદ્યાવેષ્ટનતિરોહતિ પરાવર તત્વયાધાત્મ્ય સ્વરૂપાવ બોધાનાં દેવાસુરગન્ધર્વસિદ્ધ વિદ્યાધરકિંનરકિંપુરુષયક્ષર – ક્ષ: પિશાચમનુજયશુસકુનિ સરિસૃપ વૃક્ષગુજ્મ લતાદુર્વાદીનાં સ્ત્રીપુંનપુંસક ભેદભિન્નાં ક્ષેત્રજ્ઞાનાં વ્યવસ્થિતધારકપોષક ભોગ્ય વિશેષાણાં, મુક્તાનાં, સ્વસ્યચાદિશેષેણાનુભવ સંભવે સ્વરૂપગુણવિભવચેષ્ટિતૈર નવધિકાંતિશયા નન્દજનકં પરં બ્રહ્માસ્તીતિબોધયદેવ વાક્યં પ્રયોજનપર્યાસાયિ, પ્રવૃત્તિનિવૃત્તિનિષ્ઠં તુ યાવત્પુરીપાર્થ ન પ્રયોજનપર્યવસાયિ।
- (૪) અત્ર કશ્ચિદાહ – વેદાન્તવાક્યાન્યાપિ કાર્યપરતયૈવ બ્રહ્મણિ પ્રમાણભાવમનુભવન્તિ। કથમ્, નિષ્પ્રપન્નદ્વિતીયં જ્ઞાનૈકરસં બ્રહ્મનાદ્યવિદ્યયા સપ્રપન્નતયા પ્રતીયમાનં નિષ્પ્રપન્નં કુર્યોદિતિ – બ્રાહ્મણ: પ્રપન્નવિલયદ્વારિવા વિધિવિષયત્વમિતિ। કોડસૌ દ્રષ્ટદશ્ય પ્રપન્નવિલયદ્વારેણ સાધ્યજ્ઞાનૈ – કરસબ્રહ્મવિષયો વિધિ:, ‘ન દૃષ્ટદંષ્ટારં પશ્યે:, ન મતેર્મન્તારં મન્વીયા:’ (ભૂ:૩/૪/૨) ઇત્યાધિ:। દ્રષ્ટૃશ્યભેદશૂન્યં દૃશિમાત્રં બ્રહ્મ કુર્યાદિત્યર્થ:। સ્વત: સિદ્ધસ્યાપિ બ્રહ્મણો નિષ્પ્રપન્નતારુપેણ કાર્યત્વમવિરુદ્ધમિતિ:।

પ્રશ્ન-૩ રામાનુજાચાર્યના જીવન પર નોંધ લખો. (૧૪)
Que-3 Write a note on life of Ramanujacharya. (14)

અથવા/OR

પ્રશ્ન-૩ વેદાન્તના આચાર્યોમાં રામાનુજાચાર્યની મહત્તા દર્શાવો.
Que-3 Describe the greatness of Ramanujacharya among vedanta's acharyas. (૧૪)
પ્રશ્ન-૪ વિશિષ્ટાદ્વૈતવાદ સમજાવો.
Que-4 Explain Vishishtadwaitvad. (14)

અથવા/OR

પ્રશ્ન-૪ જન્માધિધિકરણ પર નોંધ લખો.
Que-4 Write a note on Janmadyadhikaram. (૧૪)
પ્રશ્ન-૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પર નોંધ લખો.
Que-5 Write notes on any two of the following: (14)

- (૧) શ્રી સમ્પ્રદાય:।
- (૨) નાથમુનિ:।
- (૩) વિશિષ્ટાદ્વૈતે જીવ:।
- (૪) યામુનાચાર્ય:।
